
EERSTE VONDSTEN VAN DE AMERIKAANSE ZWAARDSCHEDI ENSIS
DIRECTUS (CONRAD, 1843) LANGS DE BELGISCHE KUST.

F. KERCKHOF & E. DUMOULIN

Het was ons bekend dat de Amerikaanse zwaardschede *Ensis directus* (Conrad) bij onze noorderburen al enkele jaren in volle opmars is. De mogelijkheid bestond dus dat deze soort vroeg of laat ook bij ons zou kunnen gevonden worden. Inderdaad, in de maand april van dit jaar werd *Ensis directus* dan ook voor het eerst van onze stranden gemeld. Ondertussen werd ze nog tweemaal gevonden.

De eerste vondst gebeurde door F. Kerckhof te Oostduinkerke op 2-IV-87. Daar lagen in de stormvloedlijn van de voorbijgane zuidwester storm twee lege maar verse doubletten. Eén exemplaar van 105 mm en het ander, een juveniel van 56 mm. Er was verder zeer veel materiaal aangespoeld zoals duizenden Halfgeknotte strandschelpen *Spisula subtruncata* (da Costa), veel Grote strandschelpen *Maetra corallina* (L.), *Tellina's*, talrijke Zeeklitten *Echinocardium cordatum* (Pennant), massaal Goudkammetjes *Pectinaria koreni* (Malmgren) enz..., echter niet opvallend veel exemplaren van de andere mogelijke *Ensis*-soorten. Het gebeurt inderdaad regelmatig dat dit strand bezaaid ligt met honderden doubletten van de Grote zwaardschede *Ensis arcuatus* (Jeffreys) en het "Kleine" tafelmesheft *Ensis "minor"* (Chenu). Dit was nu zeker niet het geval.

De tweede vondst gebeurde enkele dagen later te Zeebrugge. Op 10-IV-87 verzamelde C. d'Udekem d'Acoz in aanspoelsel op het strand naast de westelijke havendam te Zeebrugge drie *Ensis*-doubletten. Twee daarvan bleken na determinatie door E. Dumoulin te behoren tot de nieuwe soort. Het waren verse exemplaren van respectievelijk 77 en 64 mm. Jammer genoeg werd het tweede exemplaar nogal beschadigd. De volgende dag werd door dezelfde personen dit stuk strand opnieuw bezocht, maar er werden geen nieuwe exemplaren van *Ensis directus* meer gevonden. Er lagen nog wel enkele *Ensis*-doubletten maar die bleken alle te behoren tot *Ensis arcuatus*.

Een maand later, op 15-V-87, raapte R. Goethaels te Oost-

duinkerke opnieuw een vers *Ensis directus*-doublet op. Dit exemplaar heeft een lengte van 113 mm. Ook nu lagen er niet opvallend veel andere Ensissen. Daar de vloedlijn door een sterke noordelijke wind ondergestoven was gebeurde de vondst op het strand nabij de waterlijn.

Deze drie waarnemingen tonen aan dat *Ensis directus* waarschijnlijk al heel onze kust heeft gekoloniseerd.

Summary.

The American jackknife clam *Ensis directus* (Conrad, 1843) is for the first time recorded from the Belgian coast. There are three records of beach washed specimen : two from Oostduinkerke (2-IV-1987 : 2 spec. and 15-V-1987 : 1 spec.) and one from Zeebrugge (10-IV-1987 : 2 spec.).

St. Catharineplein, 4
8400 Oostende

De Wulk, 8
8390 Knokke-Heist